

Návrh verejnosti

v intenciách základných cieľov pripravovanej právnej úpravy oznámenej pod č. PI/2020/146 -

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

(pozn. text naposledy aktualizovaný: 16. 9. 2020)

určený pre:

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
sekcia legislatívy
Račianska 71
813 11 Bratislava

zaslaný elektronicky na email: dominika.dudasova@justice.sk dňa 1. októbra 2020.

V mene dole podpísaných občanov a mimovládnych organizácií (MVO) sa, prostredníctvom tohto návrhu, na Vás obraciame v zmysle legislatívy o tvorbe právnych predpisov (najmä v zmysle zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Týmto navrhujeme, aby Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (MS SR) prostredníctvom pripravovanej novely zákona o slobode informácií, oznámenej prostredníctvom predbežnej informácie č. PI/2020/146¹:

1. zrušilo možnosť paušálne utajovať dokumentáciu z konaní o povolení jadrových zariadení, pôvodne zavedenú zákonom č. 145/2010 Z. z.² formou nepriamej novely zákona o slobode informácií a súčasne formou nepriamej novely atómového zákona^{3,4} (poznámka: žiadame zrušenie súčasného, novelizovaného znenia tejto *de facto* paušálnej výnimky);
2. zrušilo možnosť utajovať informácie v zmysle § 8 ods. 11-13 atómového zákona⁵ na základe ich považovania za predmet telekomunikačného tajomstva a/alebo poštového tajomstva;
3. novelizovalo ustanovenia umožňujúce utajovať informácie v zmysle atómového zákona ich považovaním za citlivé informácie tak, aby tieto ustanovenia boli v súlade s medzinárodnou legislatívou⁶;

¹ <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/PI/2020/146>

² Zákon č. 145 z 9. marca 2010 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³ Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov [v tom čase] v znení zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 21/2007 Z. z., zákona č. 94/2007 Z. z., zákona č. 335/2007 Z. z., zákona č. 408/2008 Z. z. a zákona č. 120/2010 Z. z.

⁴ Máme na mysli Čl. VII zákona č. 145/2010 Z.z., podľa ktorej Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 21/2007 Z. z., zákona č. 94/2007 Z. z., zákona č. 335/2007 Z. z., zákona č. 408/2008 Z. z. a zákona č. 120/2010 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

§ 3 sa dopĺňa odsekom 14, ktorý znie:

„(14) Dokumentácia uvedená v prílohách č. 1 a 2 sa považuje za dokumentáciu, ktorá obsahuje informácie, ktorých zverejnenie by sa mohlo použiť na plánovanie a vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia alebo objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov3b) a tým nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť verejnosti.3c) Táto dokumentácia sa nezverejňuje podľa osobitného predpisu.3d)“;

v aktuálnom znení § 3 atómového zákona (t.j. po novelizáciách zákonmi č. 350/2011 Z.z. a č. 96/2017 Z.z.):

(16) Za dokumentáciu obsahujúcu aj citlivéinformácie sa považuje dokumentácia, ktorej zverejnenie by sa mohlo použiť nanaplánovanie alebo vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebozničenie jadrového zariadenia, a tým nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosťverejnosti3b) aspôsobiť ekologickú alebo ekonomickú škodu. Táto dokumentácia sa sprístupňujevo vylúčení citlivých informácií.

(17) Dokumentáciou obsahujúcou aj citlivéinformácie sa rozumie dokumentácia uvedená v príloheč. 1 bode A písm. c), bode Bpísm. a), b), i), m), bode Cpísm. a), d), i), j), s), w) a príloheč. 2 bode A písm. b), bode B písm. b).

⁵ Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v aktuálnom znení).

⁶ Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhúsky dohovor) bol podpísaný 25. júna 1998 na 4. ministerskej konferencii Európskej hospodárskej komisie OSN „Životné prostredie pre Európu“ v dánskom Aarhuse.

a to spôsobom, ktorým sa nastolí právny stav platný pred účinnosťou zákona č. 145/2010 Z. z.

(poznámka: máme na mysli právny stav iba čo sa týka zákona o slobode informácií a atómového zákona a slobody informácií; a nie legislatívy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, pre ktorú bola novela prijatá zákonom č. 145/2010 Z. z. nevyhnutná na zosúladienie slovenskej a európskej/medzinárodnej legislatívy v zmysle záverov tzv. infringement procedúry EÚ⁷).

Odôvodnenie:

Ad bod č. 1: sme presvedčení, že tento bod nášho návrhu je, *de facto*, totožný s bodom č. 84/11 predvolebného programu politického subjektu ‘OBYČAJNÍ LUDIA a nezávislé osobnosti‘ (OLaNO), v zmysle ktorého by mala byť „zrušená možnosť paušálne utajovať dokumentácie z konaní o povolení jadrových zariadení, lebo je to v rozpore s európskym právom a ústavou. Utajované by mali byť len konkrétne pasáže dokumentov, obsahujúce veľmi dôverné a citlivé skutočnosti.“⁸ Súčasne dodávame, že aj tohto bodu nášho návrhu sa v značnom rozsahu týka odôvodnenie, ktoré uvádzame pre body č. 2. a č. 3. nášho návrhu nižšie.

Ad body č. 2 a č. 3: sme presvedčení, že tieto dva body nášho návrhu sú, *de facto*, v súlade s relevantnými ostatnými nálezmi a odporúčaniami Výboru pre posudzovanie súladu s tzv. Aarhuským dohovorom so sídlom v Ženeve (ACCP)⁹, to menovite najmä s článkom VI. (Záver) tzv. druhej správy o progrese SR pri implementácii rozhodnutia ACCP č. VI/8i ktoré sa týka SR¹⁰. V tejto veci dodávame, že všetka relevantná dokumentácia, v zmysle ktorej ACCP dospel k nálezom a odporúčaniam ktoré považujeme byť v súlade s bodmi č. 2 a č. 3 nášho návrhu, sú verejne dostupné na internetových stránkach ACCP¹¹.

Súčasne chceme dodať, že:

- právny stav platný v SR pred účinnosťou zákona č. 145/2010 Z. z., o ktorého súlade s medzinárodnou legislatívou neevidujeme žiadne pochybnosti, súčasne v plnom rozsahu vo všetkých odôvodnených prípadoch umožňoval utajovanie informácií spadajúcich pod atómový zákon (viď napríklad rozhodnutia Úradu jadrového dozoru č. 374/2007, č. 235/2008, č. 268/2008, č. 273/2008, č. 11/2009, č. 12/2009 a č. 14/2009);
- právny stav platný v SR od účinnosti zákona č. 145/2010 Z. z., pokiaľ ide o výkon práv občanov a mimovládnych organizácií v zmysle relevantnej medzinárodnej legislatívy o transparentnosti a účasti verejnosti v povoľovacích konaniach, bol vnímaný ako nezosúladený s relevantnou medzinárodnou legislatívou ako ACCP, tak aj Európskou komisiou¹²;
- nami namietané zmeny právneho stavu v oblastiach prístupu k informáciám týkajúcich sa povoľovaní jadrovoenergetických zariadení a účasti verejnosti a MVO v súvisiacich povoľovacích konaniach, ktoré tvoria kontext prijatia nami dominantne namietanej novelizácie príslušnej legislatívy zákonom č. 145/2010 Z. z., považujeme za účelové v tom zmysle, že boli prijaté aj s cieľom znemožniť účasť verejnosti na povoľovacích konaniach týkajúcich sa dostavby jadrovej elektrárne v Mochovciach. V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že paušálne utajovanie celých dokumentov z konaní o povolení jadrových zariadení, a následné zavádzanie a novelizovanie výnimiek v zmysle atómového zákona, bolo prijaté v súvislosti s takou opravou príslušnej legislatívy, ktorú si vynútila Európska komisia s cieľom znemožniť Slovenskej republike obchádzať tie práva verejnosti a MVO stanovené medzinárodnou legislatívou, ktoré sa týkali

⁷ Pre vysvetlenie pozri napríklad: Mihók, P. (2020). Understanding political institutional support for completing the Mochovce nuclear power plant. Prog. Nucl. Energy 120 (2020) 103192. DOI:10.1016/j.pnucene.2019.103192; Mihók P. (2011) Risk communication and knowledge management in a nuclear sector: a case study about the experience of Slovak non-governmental organisations. Knowl. Manag. Res. Pract. 9, 228–235. DOI:10.1057/kmrp.2011.22

⁸ https://www.obycajniludia.sk/wp-content/uploads/2020/02/OLANO_program_2020_FINAL_online.pdf, s. 109.

⁹ <https://www.unece.org/env/pp/cc.html>

¹⁰ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/compliance/MoP6decisions/VI.8i_Slovakia/Correspondence_with_Party/Second_progress_report/Second_progress_review_on_VI.8i_Slovakia_adopted.pdf

¹¹ <https://www.unece.org/environmental-policy/conventions/public-participation/aarhus-convention/tfwg/envppcc/implementation-of-decisions-of-the-meeting-of-the-parties-on-compliance-by-individual-parties/sixth-meeting-of-the-parties-2017/decision-vi8i-concerning-slovakia.html>

¹² Poznámka: kontext a argumenty daného tvrdenia sú vysvetlené v článkoch uvedených v poznámke pod čiarou č. 7.

konaní o dostavbe jadrovej elektrárne v Mochovciach¹³. Inými slovami politici, **a to prevažne z politickej strany SMER-SD**, zaviedli paušálne utajovanie informácií a dokumentov týkajúcich sa jedine povoľovaní jadrových zariadení s najväčšou pravdepodobnosťou v priamom dôsledku toho, že si MVO cez podnet/y zaslaný/é Európskej komisii presadili opätovné ustanovenie práv týkajúcich sa účasti v povoľovacích konaniach (v zmysle medzinárodnej legislatívy).

Signatári:

Ing. **Peter Mihók**, PhD., Tulská 107, 97404 Banská Bystrica
člen *Nuclear Transparency Watch network*, *Civil Society Larger Group EURAD*, *Slovenský ochranársky snem*, *OZ CEPTA*;
osoba poverená komunikáciou v mene signatárov.
Kontakt: mihok@cepta.sk

Mgr. **Michal Daniška**, PhD., Žlkovce 111, 920 42
člen *Civil Society Larger Group EURAD*, *zástupca petičného výboru Petície proti dovozu a spracovávaniu zahraničného rádioaktívneho odpadu na území SR*, *zástupca občianskej iniciatívy Chceme zdravú krajinu*;
osoba poverená komunikáciou v mene signatárov.
Kontakt: chcemezdravukrajinu@gmail.com

a členovia Slovenského ochranárskeho snemu (www.ochranari.sk):

Ing. *Dušan Bevilaqua*, PhD.,
Ing. *František Guldan*,
prof. RNDr. *Mikuláš Huba*, CsC.,
Ing. *Karol Kaliský*,
Ing. *Daniel Lešínský*, PhD.,
prof. Mgr. art. *Juraj Nvota*,
Mgr. *Tomáš Peciar*,
Ing. arch. *Ludmila Priehodová*,
RNDr. *Jozef Šibík*, PhD.,
Ing. *Lubica Trubíniová*, a
Pavol Ziman.

¹³ Poznámka: kontext a argumenty daného tvrdenia sú vysvetlené v článkoch uvedených v poznámke pod čiarou č. 7.